

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

115271

**ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ KURUPELİT KAMPÜSÜ
AKADEMİK VE İDARİ PERSONELİN REKREATİF
AKTİVİTELERE KATILIM VE BAKIŞ AÇILARININ
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

115271

Berna METE

Danışman: Doç. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU

SAMSUN
Ağustos 2002

T.C.
ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bu çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: ..Prof. Dr. Atilla TEKAT

Üye: Doç. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU

Üye: Yrd.Doç. Dr. Yalçın TAŞMEKTEPLİGİL

18

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurul' unca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Süleyman ÇELİK
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Danışmanlığımı üstlenerek öğrencisi olmamı kabul eden, çalışmam boyunca öneri ve yapıcı eleştirileri ile bilimsel katkılarda bulunan tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Seydi Ahmet Ağaoğlu'na teşekkür ederim

Ayrıca çalışmam süresince konuyla ilgili araştırmalarımnda yardımcı olan Dr. Melek Kalkan'a, büyük bir sabır örneği gösteren ve yanımda olan Öğretim Görevlisi Ayşegül Katırcıoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Berna METE

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Ondokuzmayıs Üniversitesi Kurupelit Kampüsünde görev yapan akademik ve idari personelin rekreatif aktivitelere katılım ve bakış açılarının incelenmesidir. Bu çalışma sonucunda serbest zaman etkinliklerinin daha iyi düzenlenmesi, personelin çalışma veriminin artırılması hedeflenmiştir.

Üniversitemizde çalışan toplam 1536 akademik personelin 250'sine, 1839 idari personelinde 250'sine Kurupelit Kampüsünde anket uygulanmıştır. Ankete katılan akademik personelin 141'i bay, 109'u bayan ve idari personelinde 135'i bay, 115'i bayandır. Ankete katılan akademik personelde 25-35 yaş arasında 175 kişi, 35 yaş ve üstünde ise 75 kişi bulunmakta, idari personelin de 25-35 yaş arasında 142 kişi, 35 yaş ve üzerinde ise 108 kişi bulunmaktadır.

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS(Statistics Package for Social Sciences) programı kullanıldı. Yüzde, frekans yöntemiyle veriler değerlendirildi.

Ankette personelin serbest zaman etkinliklerine yeterince katılıp katılmadıkları, katılma ve katılmama nedenleri ve bu faaliyetlerin yararları hakkında sorular soruldu.

Ankete katılan akademik ve idari personelin çoğunluğu serbest zaman etkinlikleri arasında spor faaliyetlerini tercih ettiği; akademik personelin bu etkinliklere katılmama nedenlerinin yeterli zamanı olmayışından, idari personelin serbest zaman etkinliklerine katılmama nedenlerinin ekonomik nedenlerden kaynaklandığı, ikinci olarak hem akademik hem idari personelin tesis yetersizliğini neden gösterdiği tespit edilmiştir..

Anket sonuçları, hem akademik hem idari personelin çoğunluğunun, serbest zaman etkinliklerini; çalışma verimini, başarıyı, ruh sağlığını artırdığına inandıklarını göstermiştir

Sonuç olarak serbest zaman etkinliklerinden çoğunlukla spor etkinliklerine katılmak isteyen akademik ve idari personelin katılımını arttırmak için akademik personelin serbest zamanını, idari personelin ekonomik yetersizliğini giderecek önlemler alınmalıdır. Ayrıca serbest zaman etkinliklerini yönetecek bağımsız, üst yönetime yakın onay ve harcama yetkisi olan bir birim kurulmalı ve bu alandaki organizasyon ve tesisler artırılmalıdır.

ABSTRACT

This study is carried out to research the participation of the academic and administrative staff working at Ondokuzmayıs University Kurupelit Kampüs to recreation activities, and also to define their views on these activities. The aims of this study are the organise the recreation time activities better and increase the staff efficiency.

A questionnaire was given to the 250 of 1536 academic staff, and the 250 of 1839 administrative staff working at our university in Kurupelit Campus. 141 of academic staff were mail and 109 were female; 135 of the administrative staff were male and 115 for female

Of all academic staff who answered the questionnaire 175 between the ages of 25 and 35 , 75 were 35 years old and over. Of all the administrative staff who answered the questionnaire, 142 were between the ages of 25 and 35, 108 were 35 years old and over.

SPSS(Statistics Package for Social Sciences) program was used in evaluating the data. Percentage and frequency distributions were defined.

In the questionnaire, the were questions such as whether the staff participated in the recreation time sufficiently or not, why they didn't and about the advantages of these activities.

The results of the questionnaire showed that a majority of both academic and administrative staff preferred sports activities; one of the reasons why the academic staff couldn't participate in recreation activities was insufficient time, and administrative staff was economic, another reason for both academic and administrative staff was insufficient facilities.

The results of the questionnaire also showed that majority of both academic and administrative staff beleived that recreation time activities increased efficiency, success and psychological health.

As a conclusion, to increase the participation of both academic and administrative staff who prefer sports activities to other recreation time activities, precautions must be taken to increase the academic staff's recreation time and the administrative staff's economic insufficiency. Also, an independent unity close to upper management having material authorization must be established to direct the recreation time activities; and organizations and facilities in this area must be increased.

İÇİNDEKİLER

İç Kapak

Kabul ve Onay

Teşekkür

Özet

Abstract

İçindekiler

1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Zaman Kavramı	3
2.1.1. Zamanın Kullanımı ve Bölümleri	3
2.2. Serbest Zaman Kavramı	4
2.2.1. Serbest Zaman Anlayışının Gelişim Süreci	4
2.3. Rekreasyon Kavramı	5
2.3.1. Tanımı ve Önemi	5
2.3.2. Rekreasyonun Özellikleri	6
2.3.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması	8
2.3.4. Rekreasyona duyulan İhtiyacın Nedenleri	9
2.3.4.1. Kişisel Yönden Rekreasyon	10
2.3.4.2. Toplumsal Yönden Rekreasyon	10
2.3.5. Rekreasyonun Etkinlik Alanları	11
2.4. Yüksek Öğretimin Amaçları ve Kampüs Ortamında Rekreasyon	16
2.4.1. Kampüs Rekreasyon Programları	18
2.4.2. Kampüs Rekreasyonunun Amaçları	18
2.4.3. Kampüs Rekreasyonunun Yönetimi	19
2.4.3.1. Kampüs Spor Salonları Yöneticisi	20
2.4.4. Kampüs Faaliyetlerinde Kariyer Fırsatları	21
2.4.5. Kampüs Spor Yerleri ve Standartları	22
2.4.5.1. Yüzme Havuzları	26
2.4.5.2. Cimnastik Salonları	27
2.4.5.3. Stadyumlar	29
2.4.5.4. Açık Hava Sporları	30
3. Ondokuzmayıs Üniversitesi Tarihi Gelişim ve Yapılanması	38

4. MATERYAL VE METOD	40
5. BULGULAR	41
6. TARTIŞMA	55
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	65
8. KAYNAKLAR	67
9. EKLER	73
10. ÖZGEÇMİŞ	86

I-GİRİŞ ve AMAÇ

İnsan varolduğundan bu yana iradesinin dışında akıp giden zamanı kullanmaktadır. Bilim ve teknikte ki hızlı gelişmeler zamanı durdurmaya başaramamışlardır. Zaman insanlar tarafından bilinçsizce, amaçsız bir şekilde kullanılmıştır. Gelişen teknoloji sayesinde günümüz toplumları, zamanı bilinçli olarak kullanmak için yeni araştırmalara yönelmişler ve bu hususta çalışmalara devam etmişlerdir. Gelişmiş ve gelişmekte olan sanayileşmeyle birlikte insanların iş ve çalışma dışı zamanları net bir şekilde birbirinden ayrılmaya başlanmıştır.

Çalışma dışında yani iş dışında kalan serbest zamanların değerlendirilmesi aynı zamanda uygarlığın göstergesidir.

Kişinin seçtiği bir alanla ilgilenmesi, onun kişilik bakımından gelişip olgunlaşmasına büyük katkı sağladığı ifade edilmektedir(Yörükoğlu, 1993).

Serbest zamanların, insanın kendi istediği ve seçtiği çeşitli rekreatif faaliyetlerle dolu olması onun iş verimliliği ve performansının yükselmesi kadar dengeli bir ruh sağlığına sahip olup mutlu bir insan olması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Rekreasyon; insanın yoğun çalışma yükü; alışılmış hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, koruyarak devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan, bağımsız ve bağlantısız serbest zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak yaptığı etkinlikler şeklinde tanımlanabilir(Karaküçük, 1997).

Toplumumuzda bireyler bilinçli olarak yada bilinçsizce çeşitli rekreatif faaliyetlere katılmaktadır. Sağlığı korumak, verimliliği arttırmak ve boş zamanların daha aktif bir biçimde değerlendirilmesini sağlamak amacı ile bu tür faaliyetler uzmanlar tarafından planlanmalı ve katılımın artması sağlanmalıdır.

Ülkemizde rekreatif çalışmalar okullarda, özel sektörde ve kamu kuruluşlarında yöneticiler tarafından destekleniyor görünse de, rekreasyon alanlarının yetersizliği ve bireylerin bu konuya olan ilgisizliğinden dolayı verim elde edilememektedir. Bundan dolayı rekreatif faaliyetleri daha etkin hayata geçirecek bireylere ve birimlere ihtiyaç vardır.

Bireylerin ve toplumların sosyal yaşantılarında önemli bir yeri olan rekreatif faaliyetlerin organizasyonunda üniversitelerin daha fonksiyonel olmasının gerektiği söylenebilir.

Üniversitelerin kampüsleri içerisinde spor, dinlenme ve eğlence amaçlı yerlerin bulunması yani sosyal ve kültürel hizmetlerin yerine getirilebileceği mekanların bulunması üniversite personelinin daha verimli çalışması ve iş performansının artması yönünde etkili olabilir.

Rekreasyonun çalışmayla olan paralelliği yada ilişkisi, rekreasyon faaliyetlerinin fiziksel ve zihinsel alanlarda çalışanlar üzerine olumlu etki yaratarak, kişinin çalışma verimini arttırması noktasında yoğunlaşmaktadır(Karaküçük, 1997). Buna bağlı olarak, görevi bilimsel çalışma yaparak bilgi üretmek olan üniversitelerdeki akademik personelin ve aynı kampüs , içinde çalışan idari personelin verimlerini arttırmak için ne gibi rekreatif faaliyetlerde bulunduğu araştırılması gerekmektedir.

Çalışmamızda uygulanan anketlerle elde edilen veriler ışığında, ülkemizin gelişmiş eğitim kurumlarından olan Ondokuzmayıs Üniversitesi akademik ve idari personelin rekreatif faaliyetlere katılım ve bakış açılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Akademik ve idari personelin rekreatif faaliyetlere katılımıyla çalışma verimi daha çok artacağından bu araştırma sonucunda rekreatif faaliyetler daha iyi organize edilebilir ve katılım daha çok artırılabilir.

2- GENEL BİLGİLER

2.1. Zaman Kavramı

Zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek hayatı boşa geçirmek anlamındadır. Dünyada bütün insanlara demokratik olarak verilmiş tek şey zamandır(Baltaş, 1996).

Zaman, insan yaşamında yerine göre uzun yada kısa vadeli, geri dönülmesi olanaksız, başlangıcı ve sonu belli, saatle ölçülebilen bir bölümdür.

Zaman ile uzay birbirine yakından bağlantılıdır. Zaman, bir nesnenin uzaydaki bir noktadan başka bir noktaya geçtiği aralıktır. Zaman ve uzay kavramları birbiri içinde gereklidir ve biri diğerinin göreceli değerine bağlıdır(Karaküçük,1999).

Zaman, onu ölçen gözlemciye bağlı, kişisel bir olgudur. Müşterek bir ölçütü yoktur. Şimdiye kadar zamanla ilgili doğal kabul edilen her şey insan düşüncesinin ürünüdür, görecelidir(Arslan,1996).

2.1.1.Zaman Kullanımı ve Bölümleri

Zaman, bir çok kez insanların eşit biçimde sahip oldukları bir kavram olarak görülmektedir. Ancak kimi insana yeten bir zaman dilimi diğerine yetememektedir. Buda zamanın kullanımı ile ilgilidir. Esas olan insanın ne kadar zamana sahip olmasından çok, sahip olunan zamanı iyi değerlendirerek neler yapılması gerektiğindedir(Karaküçük, 1999).

“Zaman kullanımı, yıl, ay, hafta, gün, saat ve dakika gibi zaman dilimlerinde ne yapılacağı ve bunun nasıl yapılacağı üzerine verilen sayısız değişik kararın ve seçeneklerin bir sonucudur”(Karaküçük, 1999).

Zaman, yemek yemek, uyumak gibi fizyolojik ihtiyaçlarla ilgili zaman; çalışmakla ilgili zaman, eğlence, spor gibi etkinliklere ayrılan zaman gibi bölümlerden oluşur(Karaküçük, 1999).

2.2. Serbest (boş) Zaman Kavramı

Serbest zaman; Uluslararası Serbest Zamanları İnceleme Gurubuna göre serbest zaman etkinliği, kişinin mesleksel, ailesel ve toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra özgür iradesiyle gidebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşılardır(Tezcan, 1993).

Serbest zaman; kişinin çalışmadığı, yaşam zorluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır(Kılbaş, 1995).

Serbest zaman, çalışma hayatı sınırları dışına çıkabilme ve kişiyi yenileyen, hayat veren güçlere ulaşabilme kapasitesi olarak kabul edilmektedir(Karaküçük ve Ekenci, 1995).

Serbest zaman kavramı, bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorluklarından ve bağlantılarından kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zamandır(Terekli ve ark., 2000).

2.2.1. Serbest Zaman Anlayışının Gelişim Süreci

İlk çağlarda tamamen insan gücü kullanılmıştır. Yorgun düşen insan çalışmasının dışında kalan saatlerini gücünün yerine gelebilmesi için kullanmıştır.

Günümüze gelindikçe makinalaşma insan gücünün kullanımını azaltmış ve insanın kendisine vakit ayırabilmesini sağlamıştır. Böylece çalışma saatlerinin dışında iş veriminin de artmasını sağlayabilmek için değişik aktivitelerle uğraşmanın yararı ortaya çıkmıştır.

İnsan için çalışma kapasitesi kadar serbest zaman oluşturulması ve onun en iyi şekilde değerlendirmesi büyük önem taşımaktadır. Bu anlayış çalışma saatlerini üç eşit

parçaya bölerek 8 saat iş, 8 saat uyku ve 8 saati de serbest zamana ayırmıştır. Serbest zamanın aktif yada pasif olarak değerlendirilmesini tamamen kişisel hak olarak tanımaktadır(Ekici, 1997).

2.3. Rekreasyon Kavramı

Gelişen teknoloji ve sanayi ile birlikte insan, zamanında dinlenme, eğlence, spor yapma gibi faaliyetlere ihtiyaç duymuştur.

Yenilenme, yeniden yaratılma veya yapılanma anlamına gelen Latince “recreatio” kelimesinden gelen rekreasyon ülkemizde serbest zamanları değerlendirme olarak kullanılmakta ve bu kavrama çeşitli yorumlar ve tanımlar yapılmaktadır(Ozankaya, 1980).

2.3.1. Tanımı ve Önemi

Rekreasyon “Bireyin, boş zamanını şahsiyeti ve tüm gelişimi için gerekli şekilde kullanmasıdır” “boş zamanın iyi bir şekilde değerlendirilmesi; kötü alışkanlıkların edinilmesini önler, kazanılan kötü alışkanlık varsa, bunların yok edilmesini sağlar”(Ünver, 1986).

Rekreasyon kişinin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorluklardan kurtulup kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşmasıdır. Yani kişinin tamamen bağımsız ve özgür olduğu iş hayatının dışındaki zamanlarda dinlenmek, eğlenmek, becerilerini geliştirmek gibi faaliyetlerde bulunmasıdır(Karakıçık, 1991).

Rekreasyon kavramı, genellikle işten farklı bir eylem veya sosyal bir serbest zaman aktivitesi olarak tanımlanır(Terekli ve ark., 2000).

Sağcan genel anlamda rekreasyonu, insanların boş zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleriyle tamamen kendi istekleri ile etkinliklere katılımı olarak tanımlamaktadır (Karaküçük, 1995).

Rekreasyon, insanların mutlu, sağlıklı ve hayattan zevk alarak yaşamlarını sağlayan, modern teknolojinin ve diğer sorunların yarattığı bedensel ve moral çöküntülerini ortadan kaldıracak önemli bir eğitim konusudur(Karaküçük, 1995).

Rekreasyon, modern anlamda bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve çalışma alanı, işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin bir çok önemli ihtiyacını karşılayan dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır(Edginton, 1985).

Kavramın daha geniş açıklanabilmesi için şu tanımlayıcı ifadeler kullanılmaktadır (Bucher, 1972).

- Rekreasyon, serbest zamanda yapılır. İş değildir. Kar gayesi taşımaz .
- Rekreasyonda kişi; gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile katıldığı etkinliklerde bulunur.
- Rekreasyon faaliyetleri, katılana zevk veren, mutlu eden ve neşelendiren bir tarzda olur.
- Rekreasyon faaliyeti, kişisel ve toplumsal fayda sağlar.
- Toplumsal değerlere aykırı değildir. Yemek yemek, uyumak gibi hayati önem taşımaz.

Yapılan bu tanımlar, insan yaşamında vazgeçilmez olan beden ve ruh sağlığı için rekreasyon faaliyetlerinin önemini göstermektedir. Tüm yaşantımız boyunca saymakla bitiremeyeceğimiz olumsuz koşullardan kurtulup rahatlayabilmek için mükemmel araçtır.

2.3.2. Rekreasyonun Temel Özellikleri

Çok çeşitlilik arz eden, kişilerin ilgi, dürtü, amaç ve katılım şekillerine ve daha bir çok faktörlere göre değişik anlayışlar sergileyebilen rekreasyonun özellikleri konusunda, ortak bir noktaya ulaşma zorlukları bulunmaktadır. Ancak, rekreasyonun bir çok araştırmacı tarafından kabul edilebilen bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonu diğer faaliyetlerden ve kavramlardan ayıran temel özelliklerdir.

Buna göre rekreasyonun temel özelliklerini şunlar oluşturmaktadır(Jenny, 1956; Günışık, 1963; Pamaya, 1979; Tezcan, 1982; Sağcan, 1986; Küçüktopuzlu, 1987):

- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır.
- Özgürlük hissi verir.
- Faaliyetlere devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır.
- Rekreasyon boş zamanda yapılır.
- Her yaştaki ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkan verir.
- Rekreasyon faaliyetlerinde insiyatif kişinin kendisine bırakılmalıdır.
- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir.
- Rekreasyon çok çeşitli faaliyetler içerir.
- Rekreasyon haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir.
- Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkan sağlayıcı faaliyetler içermelidir.
- Rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır.

- Rekreatif faaliyetlerin katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir.
- Rekreatif, evrensel olarak uygulanır bununla beraber toplumun geleneklerine, törelerine ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- Rekreatif, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkanı verir.
- Rekreatif etkinlikleri, rekreatifistler (rekreatif programcısı) tarafından üstlenilir.
- Rekreatif eylemi, planlı veya plansız, beceri sahibi kişilerle ya da organize veya organize olmamış mekanlarda yapılabilmektedir.
- Rekreatif, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir.

2.3.3. Rekreatifin Sınıflandırılması

Rekreatifin sınıflandırılmasında, esas alınan prensip, genellikle, rekreatif faaliyetlerine katılmasına sebep olan amaçlar, istekler ve zevkler olmaktadır(Karaküçük, 1999).

Her insan için farklılık gösterecek olan amaçlar, zevkler bulunabileceği buna paralel olarak da çeşitli rekreatif etkinliklerin olduğu düşünülürse kesin bir gruplama ve çeşitlendirme yapmak zor olacaktır.

Bu sınırlamalar içerisinde rekreatif öncelikle 1- Amaçlarına, 2- Çeşitli kriterlere, 3- Rekreatifin özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre üç gruba ayrılabilir(Karaküçük, 1999).

1- Amaçlarına göre rekreasyonun sınıflandırılması

- Dinlenme amaçlı
- Kültürel amaçlı
- Toplumsal amaçlı
- Sportif amaçlı
- Turizm amaçlı
- Sanatsal amaçlı

2- Çeşitli kriterlere göre rekreasyonun sınıflandırılması

- Yaş faktörlerine göre
- Faaliyete katılanların sayısına göre
- Zamana göre
- Kullanılan mekana göre
- Sosyolojik muhtevaya göre

3- Rekreasyonun özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk**hallerine göre sınıflandırılması**

- 1- Ticari rekreasyon
- 2- Sosyal rekreasyon
- 3- Uluslararası rekreasyon
- 4- Estetik rekreasyon
- 5- Fiziksel rekreasyon
- 6- Orman rekreasyonu

2.3.4. Rekreasyona Duyulan İhtiyaçların Nedenleri

Rekreasyona duyulan ihtiyaç, rekreasyon faaliyetlerinin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan ileri gelmektedir(Karaküçük, 1999).

Rekreasyon faaliyetleri bir çok ülkede büyük reklam kampanyaları ile çok ilerleme kaydetmiştir. Fiziksel, psikolojik ve sosyal yararlar rekreasyona duyulan ihtiyacın potansiyelini artırmıştır(Alexandris, 1998).

Rekreasyon faaliyetleri, sosyal kurumlarla paralel olarak da değişik ihtiyaç düzeyleri gösterir(Mcmeeking ve Purkayastha, 1995).

2.3.4.1. Kişisel Yönden Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Rekreasyonun kişisel yararları; heyecan ve dinlenme, farklı insanlar tanıma, çevreyi tanıma ve onun içinde olma, yeteneklerini geliştirme ve onları test etme, yeni şeyleri keşfetme ve onlara alışma, sessizlik ve canlılık gibi faaliyetleri içerir. Ayrıca bu tür deneyimlerden çok daha uzun vadeli yararlar sağlanır. Örneğin; kendini iyi değerlendirip bunun sonucunda zihni açıdan daha sağlıklı bir durum, kendine güvenme ve yeteneklerde gelişme, güven ve iletişim ilişkilerini başlatma ve ilerletme ve zihin ve vücutta yenilenme(Kelly,1983). Kişisel kazançlar, kısa bir süre için olsa bile, kısa sürede deneyim kazanma ve kendisi ile barışma ve kendisine tahammül etme gibi kazanımları içerir.

2.3.4.2. Toplumsal Yönden Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri;

1- Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar

İrk, milliyet, din-mezhep, sosyal konum, eğitim, kültür ve ekonomik farklılıklar gibi değişik bir çok faktör insanları birbirinden ayırabilmektedir. Rekreasyon faaliyetleri ile insanlar arasındaki bu farklılıklar gözlemlenmeden bir araya gelinebilir.

Böylece her kesimden insanın birbirini tanımasını ve ortak amaçlar etrafında toplanmasını sağlayan rekreasyon faaliyetleri toplumsal dayanışmayı ve bütünleşmeyi sağlamış olur.

Rekreatif faaliyetler bir kültürden diğer bir kültüre ilk etkileşimdir(Chick,1987). Her şeyden önce rekreatif faaliyetler toplum içindeki ilişkilerin kuvvetlenmesini sağlar. Bunun içinde aile ve arkadaş grupları hayatın odak merkezidir(Kelly,1983).

2- Demokratik toplumun yaratılmasına imkan sağlar

Toplumsal kurallara uyma ve kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerinin seviyeli olmasında rekreasyon faaliyetleri önemli yer tutar.

Sosyal grupların ve birlikte bulunmalarını gerektiren rekreasyon faaliyetlerinin sonuçları sosyal olarak isimlendirilebilir. Her şeyden önce bu terim, özel toplulukların desteklenmesi ve aralarındaki ilişkilerin kuvvetlenmesi anlamına gelir. Daha geniş topluluklar oluşmasını sağlar, artan verimlilik ise kamu sağlığını artırır. Bu tür yararlar, bir tür uzun vadeli kişisel yararların genişlemiş ve uzamış şeklidir(Kelly,1983). Ayrıca bu tür kazançlar, insan hayatı için, ekolojik dengeyi korumak ve sosyal birlik için uzun vadeli katkıda bulunabilir.

Demokratik, medeni bir toplum için uyulması gereken kurallara uymaları başkalarının haklarına saygı duymaları, davranışlarını kontrol etmeleri gerekir. Rekreasyon faaliyetlerinden kazanılabilecek belli kurallar bu tür toplumların oluşmasına katkıda bulunur.

2.3.5. Rekreasyon Etkinlik Alanları

Rekreasyon etkinlik alanları, serbest zamanın şekline, süresine, katılım tarzına, iklim, ekonomik, coğrafi durumlar ile toplum kültürüne göre farklılıklar yada çeşitlilikler gösterebilmektedir(Zorlu, 1973).

Bu faktörlere ülkenin sanayileşmiş yapısını ve politikalarını da eklemek mümkündür. Zira ülkelerin gelişmişlik düzeyleri serbest zamanla ilgili anlayış ve uygulamalarda değişiklik yaratmaktadır. Ülkeler gelişme yada zenginlikleri ile orantılı olarak serbest zaman imkanlarına sahip olabilmektedir(Karaküçük, 1999).

Bireyin kendini süreci içinde olumlu bir benlik tasarımı geliştirmesinde, katıldığı serbest zaman etkinliklerinin türü, bu etkinliklere katılma biçimi ve ayırdığı süre önemli bir etkidir(Yetim, 2000).

Bir serbest zaman etkinliği olan fitnes Amerikan Beden Eğitimi Rekreasyon ve Dans Birliğinin tanımına göre kişinin verimli fonksiyon görebilme yeteneğinin derecesini karakterize eden bir durumdur. Bu fonksiyonel olabilme yeteneği, her bir kişinin kendi potansiyeli oranında en verimli şekilde yaşantısını sürdürmesidir(Ağaoğlu, 1989). Kişinin seçtiği aktivitenin verimliliği bu tip aktivitelere katılımını artırır.

Kişilerin faaliyet seçimlerinde ise, yaşanılan çevre, bu çevrede var olan imkanla, ailenin sosyo- ekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve görenekleri, yaş ve cinsiyet gibi kişilik özellikleri ile arkadaş çevreleri etkili olabilmektedir(Gökmen, 1985). Örneğin; değişik yaş grupları arasında aktivite programları, orta yaş üstü bireyleri fiziksel aktivite için desteklemenin tek yoludur. Bu programlarla, öğrencilerin, yetişkinlerin, akademik birimlerin ve yerel halkın arasındaki birlikte hareketlilik gelişir(Harper, 1999).

Yine kişinin faaliyet seçiminde önemli yeri olan fonksiyonel olabilme yeteneği fitnessin fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ahlaki ve ruhsal bileşenlerine bağlıdır. Bu bileşenlerin her biri birbiriyle ilişkili ve karşılıklı bağımlıdır(Ağaoğlu, 1989).

Rekreasyon etkinlik alanları, çok çeşitli etkinliklerle gruplandırılarak açıklanmaktadır. Bucher(1972)rekreatif etkinlik alanlarını şöyle belirtmektedir.

- Müzik uğraşları: Enstrümantal Müzik çalışmaları, Orkestra çalışmaları, Koro toplulukları, Oda Müziği çalışmaları

- Dans faaliyetleri: Folklorik danslar, Sosyal danslar, Modern danslar, Balo etkinlikleri

- Sanat ve küçük el becerileri: Plastik sanatlar, Deri işleri, Grafik sanatlar, Seramik, Maden işleri, Fotoğrafçılık, Sanatsal yazılar, Dikiş ve nakış

- Spor ve oyun, Okçuluk, Badminton, Masa tenisi, Top oyunları, Eskrim, Golf, Eğitsel oyunlar,

- Sahne çalışmaları,; Oyunlar, Festivaller, Kulüp etkinlikleri.

- Çeşitli etkinlikler; Bahçe işleri ve çiçekçilik, Tartışma ve forum, Kağıt oyunları ve zihinsel oyunlar, Hobi kulüpleri.

Ergin'e göre rekreasyon etkinlik alanları (1973);

- Yaratıcı etkinlikler

- Spor ve oyun

- Öğrenme etkinlikleri

- Bireysel etkinlikler

- Grup etkinlikleridir.

Etkinlik alanları, toplumsal kuruluşların ve derneklerin kamu kuruluşlarıyla bağlantılı çalışmalarıyla daha verimli çalışmalarda bulunabilir(Bialeschki, 1999).

Ayrıca okul merkezli rekreasyon faaliyetlerini de toplumda koordineli aktivite haline getirmek daha etkili olacaktır(Willgoose, 1979).

Dumazedier'e (1990) göre rekreatif faaliyetler şu şekilde verilmektedir;

- Sanatsal (edebiyat, sinema, tiyatro, fuar, şarkı, resim, heykel, fotoğraf gibi)
- Entelektüel (konferanslar, radyo, televizyon, kitap)
- Sosyal (aile, balo, toplantılar)
- Pratik (bahçecilik, el uğraşları gibi)
- Fiziki (spor, av, yürümek)etkinlik alanları.

Gökmen ve ark. (1985) ise rekreasyon etkinlik alanlarını;

- Zihinsel
- El becerileri
- Bedensel beceri gerektiren etkinlikler
- Toplumsal ağırlıklı etkinlikler olarak çeşitlendirmiştir.

Rekreatif etkinlik alanları Turizm Bakanlığı tarafından 5 grupta toplanarak etkinliklerin listesi çıkartılmıştır. Buna göre rekreatif etkinlik alanları;

- Denizcilik; kanoculuk, deniz motorları, yüzme, zıpkınla balıkçılık, yatçılık, rüzgar sörfü, dalgıçlık, kütrekçilik,, su kayağı.
- Dağcılık , kış sporları; dağcılık, buz dansı, kaya tırmanışları, kar futbolu, buz festivali, buz heykel tıraşçılığı, alp kayağı, kuzey disiplinli kayak, yelkenli kayak.
- Tabiat ve yeşil turizmi; Arıcılık, botanik, gençlik kampları, avcılık, madencilik, nehir yolculuğu, hayvan eğiticiliği, çiftçilik, jeoloji, ornitoloji(hayvan gözetleme ve izleme), balıkçılık, salcılık